

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

Son 6 Jild 4

2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 6 (4) - 2024

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2024

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

Турсунов Равшан Нормуратович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Холикулов Ахмаджон Боймаҳамматович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Габриэльян Софья Ивановна – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Миллий Университети.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Насирходжаева Дилафруз Сабитхановна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Остонокулов Азамат Абдукаримович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент молия институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Ҳожаев Азизхон Саидалоҳонович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Фарғона политехника институти

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакарров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликков Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Саидова Камола Усканбаевна – фалсафа фанлари доктори, “Tashkent International University of Education” халқаро университети;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Ўроқова Ойсулув Жамолiddиновна – фалсафа фанлари доктори, доцент, Андижон давлат тиббиёт институти, Ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси мудир;

Носирходжаева Гулнора Абдукаҳхаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳасанов Шавкат Аҳадович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Бахронова Дилрабо Келдиёровна – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Мирсанов Ғайбулло Қулмуродович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАР:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуратовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич – юридик фанлар номзоди, Тошкент давлат юридик университети;

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Хашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Қаюмова Насиба Ашуровна – педагогика фанлари доктори, профессор, Қарши давлат университети;

Тайланова Шохидат Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент;

Жуманиёзова Муҳайё Тожиевна – педагогика фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Ибрахимов Санжар Урунбаевич – педагогика фанлари доктори, Иқтисодиёт ва педагогика университети;

Жавлиева Шахноза Баходировна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети;

Бобомуротова Латофат Элмуродовна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Василя Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбахор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психология кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Шамшетова Анжим Караматдиновна – психология фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

Содиқова Шоҳида Мархабоевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атақулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).

07.00.00 – TARIX FANLARI

Науризбаева Нуржамал Қудайбергенова

TURKISTONDA OILA VA NIKOH MUNOSABATLARINING O'ZIGA XOS JIHATLARI VA ROSSIYA IMPERIYASI BOSQINIDAN KEYIN MINTAQADA YUZ BERGAN DEMOGRAFIK JARAYONLAR 14-22

Ortiqov Yosin Abdulboqiyevich

DUNGANSHUNOSLIK TADQIQOTLARI TARIXSHUNOSLIGI (1990-2023) 23-34

Бобожонова Феруза Хаятовна

СОВЕТ ҲОКИМИЯТИ ДАВРИДА ҚҲЙИ ВА ҲРТА ЗАРАФШОН ВОҲАСИДА ТАЪЛИМ ТИЗИМИ 35-40

Halimov Tal'at

XX ASRNING 20-30 YILLARIDAGI QULOQLASHTIRISH SIYOSATI VA UNING SALBIY OQIBATLARI (BUXORO VILOYATI MISOLIDA) 41-45

Ilhomov Ziyovutdin Adxamovich, Shukurov Rustam Jo'raqulovich

ALEKSANDR BEKOVICH-CHERKASSKIY EKSPEDITSIYASINING BA'ZI TAFSILOTLARI: EKSPEDITSIYANING BOSHLANISHI 46-54

Tilavova Shahnoza Salohitdinovna

MA'RIFATPARVARLARNING MATONATLI AYOLI XAYRINISO MAJIDXONOVA (1905-1937) HAYOTI VA FAOLIYATIGA CHIZGILAR 55-59

Жайнаров Обиджон Ҳамид ўғли

XX АСР 20-ЙИЛЛАРИДА ЎЗБЕКИСТОНДА АДВОКАТУРА ТИЗИМИДАГИ ЎЗГАРИШЛАР (ФАРФОНА ВИЛОЯТИ МИСОЛИДА)..... 60-64

Toshpo'latov Mamadali Zaynidin o'g'li

NUROTA TUMANI YOSHLARINI QO'LLAB-QUVVATLASH YUZASIDAN AMALGA OSHIRILGAN CHORA-TADBIRLARNING TARIXIY TAHLILI (2017-2024) 65-73

Umarov Baxtishod

SOMONIYLAR DAVRIDA BUXORODA ILM-FAN RIVOJI (TARIX VA TIBBIYOT MISOLIDA).. 74-79

Ўўлдошев Салимжон Валиевич

ИНТЕГРАЦИЯЛАШУВ ЖАРАЁНЛАРИ ВА ХАЛҚ ҲЙИНЛАРИ 80-85

Askarov Azimjon Odiljon o'g'li

O'RTA OSIYODAGI ANGLIYA-ROSSIYA RAQOBATINING TARIXIY KONTEKSTI VA KATTA O'YIN SIYOSATINING VUJUDGA KELISHI 86-91

Eshchanov Hurmat Matnazarovich

O'ZBEKISTON HUDUDI BRONZA DAVRIDA TOPOGRAFIK XUSUSIYATLARNI ETNIK JARAYONLARI KARTOGRAFIYASI..... 92-95

Azamatova Gulmira Bayirbekovna

O'ZBEKISTONDA AHOLI MIGRATSIYASI VA UNGA TA'SIR ETGAN IJTIMOYIYQIQTISODIY

OMILLAR	96-100
<i>Raimov Mamasoat Safar o'g'li</i> ESKI TERMIZ HAQIDA TARIXIY MA'LUMOTLAR	101-105
<i>Usmanov Jahongir Xo'jaqulovich</i> MARKAZIY OSIYO TARIXSHUNOSLIGIDA ILK ILMIY QARASHLARNING SHAKLLANISHI	106-109
<i>Usmanova Inobat Ibragimovna</i> PROCESSES OF GEOGRAPHICAL LOCATION OF THE IRON AGE POPULATION OF UZBEKISTAN	110-115
<i>Bekmirzayev Islomjon Ibrohim o'g'li</i> O'RTA G'OVASOY HUDUDI QADIMGI DAVR AHOLI TURAR-JOYLARI XUSUSIDA AYRIM MULOHAZALAR	116-120
<i>Gadoyev Dadaxon Xayrulloevich</i> BUXORDAGI "MASJIDI BALAND" MASJIDI QURILISHI VA TARIXI	121-125
<i>Rajabova Sabohat Bobirovna</i> IQTISODIY HAYOTDA TADBIRKOR AYOLLARNING TUTGAN O'RNI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA)	126-132
<i>Aloxunov Alisher Ahmadjonovich</i> ARXELOGIYADA GEOGRAFIK AXBOROT TIZIMLARIDAN FOYDALANISHNING ASOSIY IMKONIYATLARI XUSUSIDA	133-138
<i>Sharopov Saidusmon Saidaxmadovich</i> XIX ASR OXIRI VA XX ASR BOSHLARIDA BUXORO AMIRLIGINING JANUBISHARQIY HUDUDI SHAHARLARI, XUSUSAN QARSHI, SHAHRISABZ VA KITOB SHAHARLARINI RUS TARIXCHILARI ASARLARIDA YORITILISHI	139-144
<i>Axmedova Gulchehra O'skinovna</i> SHEROBOD VOHASI NOMODDIY MADANIYATI DURDONALARI	145-149
<i>Abduraximov Husniddin</i> O'ZBEKISTON VA AVSTRIYA RESPUBLIKASI O'RTASIDA INVESTITSIYAVIY, HUQUQIY HAMDA ILM-FAN SOHASIDA HAMKORLIKNING MUSTAHKAMLANISHI	150-158
<i>Turopova Mohidil Turdiyevna</i> O'ZBEKISTON JUNUBIY HUDUDLARI TOPONIMIKASINING TABIAT BILAN BOG'LIQLIGI VA URF-ODATLARINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	159-163
<i>Annayeva Zarifa Musurmonqulovna</i> EKOLOGIK HOLATNI BARQARORLASHTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI	164-168
<i>Ahmadov Xurshid San'atovich</i> "CHIG'ATOY IMLOSI" VA MILLIY ZIYOLILAR	169-175
<i>Axmadova Nafisa Axmad qizi</i> O'ZBEKISTON VA GERMANIYA MADANIY ALOQALARINING RIVOJLANISHI	176-179

<i>Жумаева Шоҳида Чориевна</i> МУСТАҚИЛЛИК ДАВРИДА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ РИВОЖЛАНИШИ	180-186
<i>Elmuratova Umida Farxadovna</i> TA'LIM IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISHNING GENDER TENGLIGINI TA'MINLASHGA TA'SIRI	187-191
<i>Nazarov Otabek Muzrobovich</i> XX ASRNING 80-YILLARI QATAG'ONLIK SIYOSATINING SURXONDARYODAGI IJTIMOYIY- IQTISODIY JARAYONLARGA TA'SIRI	192-197
<i>Kupaysinov Ismoyiljon Ahmadjanovich</i> 1950-1990 YILLARDA ANDIJON OBLASTI JAMOAT TRANSPORTI FAOLIYATI VA UNDAGI AYRIM MUAOMMOLARNI MATBUOTDA YORITISHI ("KOMMUNIST" GAZETASI MATERIALLARI MISOLIDA)	198-202
<i>Oripova Laylo Zafarovna</i> O'ZBEKISTON YOZUVCHILAR UYUSHMASI FAOLIYATI TARIXIGA NAZAR	203-207
08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI	
<i>Magsud Azad Guliyev</i> OZARBAYJONDA YASHIL ENERGIYAGA O'TISH: SO'ROQ NATIJALARINI TAHLIL QILISH	208-214
<i>Глазова Марина Викторовна</i> ВКЛАД «ЗЕЛЕНОВОГО» УЧЁТА В ФИНАНСОВОМ МЕНЕДЖМЕНТЕ В УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ КОМПАНИЙ ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ В УЗБЕКИСТАНЕ: МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЙ АСПЕКТ	215-231
<i>Oratov Jaxongir Jurayevich</i> RAQAMLI INNOVATSIYALAR DAVRIDA MOLIYAVIY BARQARORLIKNI VAHOLASHDA EKONOMETRIK MODELLAR	232-238
<i>Шадиева Дилдора Хамидовна</i> БАНК СОҲАСИГА РАҚАМЛАШТИРИШ ЖАРАЁНЛАРИНИНГ ТАЪСИР	239-243
<i>Umrinov Eldorbek Sodirovich</i> TURISTIK KORXONALARDA TADBIRKORLIK FAOLIYATI RAQOBATBARDOSHLIGINI VAHOLASH	244-255
<i>Sattarov Umirzoq Normengovich</i> MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA TRANSFORMATSIYALASH JARAYONI... ..	256-262
<i>Хамдамов Шавкат Комилович</i> СОЦИАЛЬНАЯ ЗАЩИТА И БОРЬБА С БЕДНОСТЬЮ: СТРАТЕГИИ ФИНАНСИРОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	263-267
<i>Хайитов Жамшид Холвоевич</i> ИҚТИСОДИЁТДА ОБОДОНЛАШТИРИШ ХИЗМАТЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ – ДАВР ТАЛАБИ	268-272
<i>Xurramov Azamat Fayzullayevich</i> BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA UY XO'JALIGI SEKTORINING O'RNI VA AHAMIYATI	273-278

Алимханова Нигора Алимхановна
 ТОВАР-МОДДИЙ ЗАХИРАЛАР АУДИТИДА ТАҲЛИЛИЙ АМАЛЛАРНИ ҚЎЛАШ 279-287

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

Жумаев Ойбек Маратович
 О‘ЗБЕКISTONDA КАМБАГ‘АЛЛИКНИ QISQARTIRISH DINAMIKASINING IJTIMOIIY-SIYOSIIY
 JIHATLARI 288-296

Наврўзова Гулчеҳра Нигматовна
 ХОЖА АҲРОР ТАЪЛИМОТИДА ИНСОНИЙ ҲАҚИҚАТ МАСАЛАСИ 297-302

Хайридинов Аббосхон Анварович
 ҒАРБ МАДАНИЯТИНИ ОММАЛАШИШИГА ИЧКИ ОМИЛЛАР ТАЪСИРИ 303-311

Мухамеджанова Лалихон
 АХЛОҚНИНГ ЖАМИЯТДАГИ ТРАНСФОРМАЦИОН ВА БАРҚАРОРЛАШТИРУВЧИ
 ФУНКЦИЯЛАРИ 312-317

То‘ева Муҳаййо Шuhrat qizi
 О‘ЗБЕКISTON RESPUBLIKASINING YANGILANISH JARAYONIDA XOTINQIZLAR INNOVATSION
 TAFAKKURINI OSHIRISH VA FAOLLASHUVI BORASIDAGI SIYOSATI:UMUMNAZARIY
 TAHLILLAR..... 318-322

Ro‘zimurodov Siroj Madatovich
 OILANING IJTIMOIIY-IQTISODIIY MUNOSABATLARNI SHAKLLANTIRISHDA MA‘NAVIY-
 AXLOQIIY TARBIYANING TA‘SIRI 323-326

Ravshanov Ulug‘bek Rahbarovich
 AXBOROT GLOBALLASHUVI SHAROITIDA YOSHLARDA MILLIIY O‘ZLIKNI TARBIYALASH
 MASALALARI 327-332

Allayarova Marxabo Mavlanovna
 SHAXS BADIY IJODINI SHAKLLANTIRISHNING ESTETIK MUAMMOLARI VA
 MA‘NAVIYAT 333-337

Хашимов Шерахон Жўрахонович
 ЎЗБЕКISTON ХАЛҚАРО ИМИДЖИНИНГ ЮКСАЛИШИДА ТИББИЁТ ТУРИЗМИНИНГ
 ТУТГАН ЎРНИ..... 338-342

Soatov Rasul Muxitdinovich
 BOBORANIM MASHRAV HAYOTI VA IJODIDA TASAVVUFGA DOIR QARASHLAR
 TAHLILI 343-348

Ashurov Navfal Burxonjon o‘g‘li
 MOVAROUNNAHR MIQYOSIDA NASAF SHAHRINING ILMIIY-MADANIY ASOSLARI 349-352

Ўразалиева Гулшада Бекнўлатовна
 ГЕНДЕР ТЕНГЛИКНИ ТАЪМИНЛАШ - ЯНГИ ЎЗБЕКISTON СТРАТЕГИЯСИНING УСТУВОР
 ЙЎНАЛИШИ 353-358

Xudaynazarov Samad Xudayberdiyevich, Turgunov Azim Turgunovich
 JAMIYATNING MA‘NAVIY - IJTIMOIIY RIVOJLANISHIDA O‘ZBEK XALQI MILLIIY
 QADRIYATLARINING O‘RNI 359-364

<i>Suvanov Ilhom Abdixalilovich</i> AXBOROT-MAFKURAVIY TAHDIDLARGA QARSHI KURASHDA MILLATLARARO TOTUVLIK VA DINIY BAG'RIKENGLIKNI TA'MINLASHNING AHAMIYATI	365-371
<i>Axmedova Dilrabo Sa'dullayevna</i> SHARQ ALLOMALARI ASARLARIDA OILA VA TARBIYA MASALALARI	372-376
<i>Kayumova Aziza Toshmuradovna</i> IBN XALDUNNING JAMIYAT VA IJTIMOYIY TARAQQIYOT TO'G'RISIDAGI QARASHLARI	377-381
<i>G'ulomov Obid G'ayratovich</i> YOSHLAR MA'NAVIY KAMOLOTIGA TA'SIR ETUVCHI IJTIMOYIY-MADANIY OMILLARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	382-385
<i>Панжиев Сухроб</i> ГЛОБАЛЛАШУВ ВА ҒОЯВИЙ ТАҲДИДЛАР ДАВРИДА ҲАҚИҚАТ ТУШУНЧАСИНИНГ АҲАМИЯТИ	386-391
<i>Matnazarova Muhayyo Axmetjanovna, Azimova Charos Azamatovna</i> "ETNOS", "MILLAT" TUSHUNCHALARINING MAZMUN-MOHİYATI VA ULARNING ILMIY- NAZARIY TAHLILI	392-398
<i>Amanov Alisher Kaxramonovich</i> VAQTNILMIY JIHATDAN TAHLIL QILISH HAMDA UNIFALSAFIY VA MADANIY NUQTAI NAZARDAN O'RGANISH	399-404
10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Пайзибаева Мадинахон Собиржон қизи</i> БРИТАНИЯ ХАЛҚ ЭРТАКЛАРИНИНГ ШАКЛЛАНИШИДА КЕЛЬТ МИФОЛОГИЯСИНИНГ ТАЪСИРИ ВА ЎРНИ	405-409
<i>Tevosyan Gayane Arturovna</i> O'ZBEK VA RUS TILI GRAMMATIKASINING QIYOSIY TIPOLOGIYASI	410-417
<i>Boynazarov Islom Abduxalimovich</i> INGLIZ TILIDAGI FALSAFIY TERMINLARDA SINONIMIYA HODISASI	418-421
<i>Bahriddinova Yulduzxon Bahriddin qizi</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDAGI BOTANIK TERMINLARNING NOMINATIV TAHLILI VA BINAR NOMLANISHI	422-426
<i>Javliyev Mansurbek Odil o'g'li</i> KONSEPT TUSHUNCHASINING HOZIRGI ZAMON LINGVISTIKASIDA TUTGAN O'RNI VA AHAMIYATI	427-431
<i>Ruziyev Xusniddin Baxritdinovich</i> PARALLEL KORPUSLARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	432-436
<i>Rahimova Shahnoza Palvannozirovna</i> INGLIZ TILIDAGI IBORALARNI O'RGANISHDA TARJIMA MUAMMOLARI	437-442
<i>Muhamadiyev Timur Urazovich</i> INGLIZ TILIDAGI OAVDA OMMAVIYLASHMAGAN IBORALARDAN FOYDALANISH	443-446

<i>Панжиева Насиба Нармахматовна</i> ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ СЕМАНТИЧЕСКОГО ПОЛЯ	447-451
<i>Умирова Дилфуза Суюновна, Асадов Шухрат</i> ОБРАЗОВАНИЕ ЯВЛЯЕТСЯ НЕОТЪЕМЛЕМОЙ И НЕПРЕРЫВНОЙ ЧАСТЬЮ ПРАВ И ИНТЕРЕСОВ ЧЕЛОВЕКА	452-456
<i>Ибрагимова Мохира Муратовна</i> ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ ПСИХОЛОГИЗМ И ЕГО ФУНКЦИИ В ТВОРЧЕСТВЕ ВИРДЖИНИИ ВУЛЬФ	457-464
<i>Тойчиева Насибахон Суранбаевна, Ткебучава Ирина Георгиевна, Темирова Шоира Гайбуллаевна</i> АКТУАЛЬНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ В ИЗУЧЕНИИ ИСТОРИИ ЛИНГВИСТИКИ	465-477
<i>Nurimova Diyora</i> LIRIK DISKURS VA UNING MOHIYATI	478-482
<i>Axmadjonova Mohinur Iqboljon qizi</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILIDA NUTQ AKTLARINING SEMANTIK TUZILISH TAHLILI	483-491
<i>Jumanazarov Shukurali Tashmamatovich</i> KORPUS TUZISH TEXNOLOGIYASI.....	492-495
<i>Samadova Oydin Ilxomjon qizi</i> FRAZEOLOGIK BIRLIK TUSHUNCHASI HAMDA UNING QO'LLANILISHI	496-500
<i>Xatrayeva Rano Rajabovna</i> XX ASR INGLIZ ILMIY FANTASTIKASINI TARJIMA QILISH XUSUSIYATLARI	501-505
<i>Ermatov Ixtiyor, Mamatqulov Azizbek</i> A.HOJIYEVNING TERMINOLOGIK LUG'ATLARI XUSUSIDA	506-510
<i>Muxtorova Moxlaroyim</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA TANBEH BERISHNI BILDIRUVCHI BIRLIKLARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	511-517
<i>Abdullayeva Nilufar Ramazonovna, Aliqulova Rohila</i> O'SIMLIK NOMLARI BILAN BOG'LIQ TARBIYAGA OID MAQOL VA MATALLARNING CHOG'ISHTIRMA TAHLILI	518-521
<i>Носирова Мубина Олимовна</i> СПЕЦИФИКА ОТРАЖЕНИЯ АНТРОПОЦЕНТРИЧЕСКИХ ПОСЛОВИЦ В СЛОВАРЯХ РАЗНОСИСТЕМНЫХ ЯЗЫКОВ	522-528
<i>Хасанов Зафар Бахтиyorovich</i> ZAMONAVIY TILSHUNOSLIKDA SPORT ATAMALARINI O'RGANISHNING NAZARIY ASOSLARI	529-534
<i>Рахматов Бекзод Уктам угли</i> СОЦИАЛЬНО-ЛИНГВИСТИЧЕСКАЯ РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ ПОНЯТИЯ «УЧИТЕЛЬ»	535-539

Yaxyoyev Fayzullo muhammadsoli o'g'li
XX ASRNING IKKINCHI YARMIDA ALISHER NAVOIY LIRIKASIGA DOIR MATNSHUNOSLIK
BILAN BOG'LIQ TALQINLAR..... 540-546

Otajonova Dildor Baxtiyarovna
KORPUS TURLARINING LINGVISTIKA SOHASINI TARAQQIY ETTIRISHDAGI
AHAMIYATI 547-551

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович
МАЪНАВИЙ ЗИЁН КОМПЕНСАЦИЯСИ МИҚДОРНИ АНИҚЛАШНИНГ НАЗАРИЙ ВА
АМАЛИЙ MASALALARI 552-559

Fayzullayev Aslbek Ulug'bek o'g'li
MULKNI QASDDAN NOBUD QILISH YOKI UNGA ZARAR YETKAZISH UCHUN JINOIY
JAVOBGARLIKNI TAKOMILLASHTIRISHNING AYRIM MASALALARI 560-564

Элмуродов Ҳусан Элмуродович
МЕҲНАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ СОҲАСИДА ЎҚУВДАН ҲАМДА БИЛИМ ВА
КЎНИКМАЛАРИ ТЕКШИРУВДАН ЎТМАГАНДА ИШДАН ЧЕТЛАШТИРИШ..... 565-572

Аслонова Лайло Олимовна
ИЛМИЙ ХОДИМЛАР ҲУҚУҚИЙ МАҚОМИНИ БЕЛГИЛАШНИНГ АЙРИМ
MASALALARI 573-583

Файзиева Гулрух Мухаммади кизи
НЕКОТОРЫЕ ПОНЯТИЯ В СФЕРЕ ГАРАНТИИ ПРАВО НЕПРИКОСНОВЕННОСТИ
ЖИЛИЩА 584-588

Ибрагимова Сабина Эркиновна
К ВОПРОСУ О СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ НАЦИОНАЛЬНЫХ МЕХАНИЗМОВ В СФЕРЕ
ДОСУДЕБНОГО УГОЛОВНОГО ПРОИЗВОДСТВА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН..... 589-593

Tosheva Maftuna Anvar qizi
AXLOQQA QARSHI JINOYATLARNING JINOYAT-HUQUQIY JIHATLARI 594-600

Халилов Дониёр Нортажиевич
КОНСТИТУЦИОННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ ПРАВ И
СВОБОД В СОЦИАЛЬНОМ ГОСУДАРСТВЕ 601-607

Файзуллаева Нигорахон Равшановна
МЕЖДУНАРОДНЫЕ ДОГОВОРА В СИСТЕМЕ МЕЖДУНАРОДНОГО
КУЛЬТУРНОГО ПРАВА 608-618

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

Saydillayeva Mehrinaz Bahodir qizi
OLIIY TA'LIM TIZIMIDA TA'LIM DASTURLARINI LOYIHALASHTIRISH ASOSIDA PEDAGOGIK
TA'LIM METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH ASOSLARI 619-626

Ubaydullaeva Jamila Hurramovna
DARS TURLARI VA DARSNI REJALASHTIRISHGA NISBATAN YONDOSHUVLAR 627-631

- Ro'ziyeva Nazira Yodgorovna, Panjjeva O'g'ilshod Baxodir qizi, Jo'raev Baxodir Norbo'tayevich*
O'QUVCHILARGA TABIATNI ASRASH VA EZOZLASHNI "YASHIL MAKON" MILLIY
TEKNOLOGIYA LOYIHASI ASOSIDA AMALIY ANJUMANLAR ORQALI OLIB BORISH 632-640
- Юлдошев Рустам Дилшод угли*
РОЛЬ ПРАГМАТИЧЕСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ В ИЗУЧЕНИИ ЯЗЫКА И КОММУНИКАТИВНОМ
ПРОЦЕССЕ 641-645
- Razzakov Baxrom Abdug'afurovich*
BO'LAJAK MUHANDISLAR UCHUN OG'ZAKI MULOQOT KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH:
INGLIZ TILI DARSLARIDA TRANSPORT TERMINOLOGIYASINI
O'RGANISHGA MISOLIDA..... 646-650
- Salimova Shahlo Sayfulloyevna*
TA'LIM TIZIMIDA XAVFSIZ MUHITNI YARATISH MUAMMO VA ISTIQBOLLARI 651-656
- Kuchkarova Arofathon*
MATEMATIKA DARSLARIDA INNOVATSION TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH
(GEOGEBRA DASTURI MISOLIDA) 657-661
- Radjabova Gulnoza Giyosiddinovna*
YOZISH BO'YICHA KO'RSATMALARNI TAKOMILLASHTIRISHDA ZAMONAVIY AMERIKA
INGLIZ TILI KORPUSINING (COCA) ROLI 662-669
- Sharifov Muxriddin Kamoladdin o'g'li*
PROFESSIONAL TA'LIM MUASSASALARIDA MAXSUS FANLARNI O'QITISH
ISTIQBOLLARI 670-675
- Saidova Surayyo Yarqulovna*
NOFILOLOGIK TA'LIM YO'NALISHI TALABALARI O'QISH KOMPETENSIYASINI
RIVOJLANTIRISHDA SOHAVIY MATNLAR XUSUSIYATLARI VA MATN TANLASH
TAMOYILLARI 676-686
- Djalolov Furqat Fattohovich*
UMUMIY O'RTA TA'LIM MAKTABLARIDA INGLIZ TILI TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISH
VA SIFATINI YAXSHILASH YO'LLARI 687-691
- Niyazova Minara Baxramovna*
TEKNIKA OLIY O'QUV YURTLARIDA TALABALARNI FRANSUZ TILIGA QIZIQTIRISHNING
O'ZIGA XOS JIHATLARI..... 692-697
- Amrillayev Husniddin Ashrab o'g'li*
OLIY TA'LIMDA VIRTUAL LABORATORIYALARDAN O'QUV JARAYONIDA FOYDALANISHNING
PEDAGOGIK JIHATLARI 698-702
- Boboyeva Zarifa Jahonqulovna*
SPORT TAYYORGARLIK JARAYONLARINING ADAPTIV MEXANIZMLARI..... 703-708
- O'rozov Shahobiddin Ziyadullayevich*
AMIR TEMUR VA TEMURIYLAR DAVRIDA DAVLATNI BOSHQARISH TAMOIYILLARI..... 709-713
- Muxtshamova Parvina Zahitovna*
ESL DARSLARIDA HAQIQIY MATERIALLARDAN FOYDALANISH 714-716

Received: 20 May 2024
Accepted: 30 May 2024
Published: 19 June 2024

Article / Original Paper

THE POLICY OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN ON INCREASING THE INNOVATIVE THINKING AND PARTICIPATION OF WOMEN IN THE RENEWAL PROCESS: GENERAL ANALYSIS

Toyeva Muhayyo Shuhrat qizi

Teacher of the "Social Sciences" department of TDPU
tuyevamuhayyo@gmail.com

Abstract. This article discusses how to support innovative ideas and make them one of the main supporting forces of society by involving women in scientific activities in New Uzbekistan.

Key words: innovation, science, rights, duties, technology, gender equality, thinking, political views.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING YANGILANISH JARAYONIDA XOTIN-QIZLAR INNOVATSION TAFAKKURINI OSHIRISH VA FAOLLASHUVI BORASIDAGI SIYOSATI: UMUMNAZARIY TAHLILLAR

To'yeva Muhayyo Shuhrat qizi

TDPU "Ijtimoiy fanlar" kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada Yangi O'zbekistonda xotin-qizlarni ilmiy faoliyatga jalb etish orqali ularning innovatsion g'oyalarni qo'llab quvvatlash va jamiyatning asosiy tayanch kuchlaridan biriga aylantirish haqida fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: innovatsiya, ilm-fan, huquqlari, burchlar, texnologiya, gender tenlik, tafakkur, siyosiy qarashlar.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V4I6Y2024N46>

Kirish. Bugungi kunda mamlakatimizda olib borilayotgan islohotlardan eng muhim va dolzarblaridan biri bu xotin-qizlar ilmiy salohiyatini oshirish hisoblanadi. Prezident SH.Mirziyoyev aytganlariday, "Ayol baxtli bo'lsa, oila va jamiyat ham, albatta, baxtli bo'ladi".

Xo'sh, ayol qachon baxtli bo'ladi? Falsafiy jihatdan olib qaraganda, baxt tushunchasi: insonning orzu-istaklari, maqsadlariga erishib yashashidir. Tor doira vakillari ayol baxtini oilada ko'rishdi, lekin masalaning boshqa tomoni ham bor, xotin-qizlarimiz ham o'qishi, ilm olish va o'zining jamiyatda munosib o'rnini topish niyatidagi orzu-istaklari bor, ularning innovatsion tafakkuri va yashirin qobiliyatlarini ko'rsatishi va bundan davlat ham birdek manfaatdor bo'lish huquqiga ega albatta. Ayollarni ilm-fanga jalb qilish, ularni jamiyatning turli modellarda faoliyat olib borishlariga imkoniyat yaratish zarur deb bilaman. Yurtimizda jamiyatning barcha sohalarida ayol olimalarning hissalarini ta'kidlash va gender tarafkashliklarning bartaraf etilganligi hamda xotin-qizlar ilmiy faoliyatidagi to'siqlarni olib tashlanganligi muhim islohotlardan biri bo'ldi. Qizlarimizni yoshliklaridan ilm-fanga

qiziqtirish, qiziquvchanlikni rivojlantirish, ularni rag'batlantirish muhim ahamiyatga ega hisoblanadi. Bundan tashqari davlatimiz tomonidan yaratib berilayotgan imkoniyatlar hamma uchun ochiq va adolatli tarzda taqsimlanishi muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. O'zbekiston Respublikasida xotin-qizlarning ijtimoiy-siyosiy va madaniy ahvoli, ularning davlat va jamiyat boshqaruvida ishtirok etishi mustaqillik bilan bevosita bog'liq hisoblanadi. Yurtimizda bugungi kunda ayollarga nisbatan ikki xil tushunchali insonlar istiqomat qilib kelishayotganliklarini hisobga olgan holda, birinchi toifa insonlar, xotin-qizlarga nisbatan adolatli va ularni qo'llab quvvatlayotgan toifa va shuncha islohotlarni ko'rib turib ham, haligacha eskicha fikrlaydigan ayollarga 2-darajali shaxs sifatida qaraydigan "so'kkanni so'kishi, urgani urishi" sifatida qarashda davom etayotgan 2-toifa vakillari. Tez sur'atlar bilan rivojlanayotgan dunyo davlatlari esa allaqachon bu masalaga ilmiy tus berishgan. "Gender" atamasi tarixiy vaqt oraliq'ida nisbatan yaqinda paydo bo'lganiga qaramay, bu masalaga har bir davrning ilg'or mutafakkirlari qiziqib kelishgan. "Gender" tushunchasi amerikalik sotsiolog Robert Stoller (Robert Stoller)ning Stokgolmda o'tkazilgan kongressda ijtimoiy jins va genderga oid muammolar bo'yicha o'qigan ma'ruzasidan so'ng atama sifatida qo'llanila boshladi. Robert Stoller birinchi bo'lib biologik jins (sex) va sotsiomadaniy jins (gender) tushuncha sifatida ajratib ko'rsatgan [1.18-b] Gender stereotiplari esa xulq-atvor shakllari, ijtimoiy rollar, dunyoqarash, mafkura, emotsional intellekt(erkak/ayol dixotomiyasi) shaklini belgilaydigan barqaror obrazlar, shablonlar, ijtimoiy kutishlar, faoliyat majmuini anglatadi. [2, 2-b] Gender tenglik adolatli jamiyat uchun kurashib yashash emas, bu odamlarni jinsiga qarab cheklaydigan stereotiplar va to'siqlarni buzish haqida. Gendir tenglikda har bir inson rivojlanishi mumkin bo'lgan, inklyuziv va rang-barang dunyoni yaratish orqali unda ayollar ham ishtirok etishidir.

Pedagog olimi T.K.Narbaeva: "Xotin-qizlarning davlat va jamiyat qurilishi va boshqaruvidagi rolini kuchaytirish, ularning siyosiy huquqlarini oshirishga alohida e'tibor qaratilayotgani tufayli ularning jamiyatdagi tutgan o'rni yuksaldi. O'zbek ayoli ismi-sharifi yoniga "O'zbekiston Qahramoni", "Deputat", "Senator", "Vazir", "Vazir o'rinbosari", "Akademik", "Olimi", "Tadbirkor", "Direktor" atamalari qo'shib aytilishi" mamlakatimizda ayollarga berilayotgan yuksak e'tiborning natijasi ekanligini ta'kidladi. [3.5-b]. Albatta, ayollarning bugun bunday unvonlar olishi va jamiyatning asosiy bo'g'iniga aylanishi ularning dunyoqarashining o'zgarishi orqali zamon bilan hamnafas bo'lganligining isboti sifatida ko'rish mumkin.

E'tiborimizni statistik ma'lumotlarga qaratganimizda bugungi kunda "...ayollarning 13 nafariga "O'zbekiston Qahramoni" unvoni, 64 nafariga "Nihol" mukofoti berilishi, Konstitutsion Sud tizimida 20 foizni, Oliy Sud sohasida 14, 6 foizni, ishlab chiqarish tizimida 42, 8 foizni, qishloq xo'jaligida qariyb 75, 3 foizni, ta'lim, madaniyat va ilm-fan sohasida 72,9, sog'liqni saqlashda 75,3 foizni tashkil etishi"[4,181-b] bu albatta biz oz muddatda erishgan katta yutug'imiz deb ayta olamiz, faqat, bu ko'rsatkichlar Respublika miqyosida amalga oshirilayotganligini inobatga olgan holda, chekka-chekka qishloqlar va tumanlarda ham shunday jamiyatni oldi, tashabbuskor, o'z sohasini ustasi, sog'lom fikrlaydigan, zamon bilan hamnafas, mahalla-kuyga ibrat bo'ladigan ayollarni shakllanishi uchun bir daqiqqa ham to'xtamasligimiz, davlat siyosati darajasida qarashimiz lozim deb hisoblaymiz.

Muhokama. O'zbekistonning xotin-qizlar innovatsion tafakkurini oshirish va faollashuvining siyosiy tus olishi, yuksak olijanob maqsadlarni ko'zlagan holda tinchlik, hamjihatlik uchun kurash, bashariyatni umumiy farovonligida urush, fuqarolarning nizo va

mojarolarini oldini olishda ham alohida ahamiyat kasb etadi. XX asrning 40 yillarida Ispaniyadagi fuqarolar urushi, fashizm xavfining kuchayishiga qarshi ayollarning “Hamjihatlik chaqirig‘i” yosh avlodni asrash uchun xotin-qizlarning uyushganligi ayollarning jamiyat hayotidagi siyosiy o‘rnini ko‘rsatib turibdi.

Yurtboshimiz: “... payg‘ambarlar, aziz-avliyolar, jahonni titratgan podshohlar-u sultonlar, olim-u donishmandlar ham, xullas barcha tabarruk insonlar onalarning bag‘rida voyaga etganligi va aynan onalarining bergan o‘g‘itlari va tarbiyalari natijasida yuksaklikka erishganliklari hech kimga sir emas”, – deya ta’kidlaganda onalarning kelajak avlodni ta’lim-tarbiyasidagi o‘rniga e’tibor qaratgan edi. Tadqiqotlarda bolaga iqtidor va salohiyat otadan emas, balki onadan o‘tishi isbotlangan. Yaponlarda o‘zlariga ayol tanlashda iqtidorga alohida e’tibor qaratilgan. Xotin-qizlarning innovatsion tafakkurini oshirish, ijtimoiy faolligi ma’lumoti, tafakkur shakli, fe’l-atvori milliy taraqqiyotga ta’sir etishi isbotlangan aksioma sifatida qaraladi. Aholining ijtimoiy-siyosiy faolligi har qanday davlatning ijtimoiy taraqqiyotini belgilashi bilan har bir fuqaroning umummilliy farovonligini ta’minlashi bilan jamiyat taraqqiyotini barqarorligiga xizmat qiladi. Yurtimizda mustaqil taraqqiyot va inson manfaatlarining oliy qadriyat ekanligi jamiyatning barcha qatlam va toifalarining ijodiy kuchlarini ezgulikka safarbar etadi. Shu sababdan, xotin-qizlarning ijtimoiy-siyosiy faolligini ilmiy-nazariy tadqiqot, ijtimoiy-gumanitar fanlarda faol tadqiq etib kelinmoqda. Xotin-qizlarning innovatsion tafakkurini tushunchaning mazmun-mohiyati, o‘zbek jamiyatida namoyon bo‘lish xususiyatlari yuzasidan olimlarning yakdil fikrga kelolmaganligini ham kuzatish mumkin [5, medi book].

Natijalar. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining ajdodlarimiz qadim-qadimdan mustaqillik va farovonlikka hayot ramzi sifatida e’tibor qaratib kelganliklarini ta’kidlab, Amir Temur hukmronligi davrida vatanparvarlik, erksevarlik g‘oyalari keng yoyilganini alohida ahamiyatga molik. Yoshlar, shu jumladan qizlar qilichbozlik, nayzabozlik, merganlik va chavandozlik sportini mukammal egallashni o‘zlarining burchi, deb hisoblaganlar. Ayollar erkaklar bilan bir qatorda dushmanga qarshi janglarda qahramonlik ko‘rsatganlar. Xotin-qizlardan tashkil topgan maxsus jangovar guruhlar Amir Temur tomonidan ham tuzilgan edi. “Temur askarlari ichida, — deb yozadi Ibn Arabshoh, — ayollar ham ko‘p bo‘lib, ular jang to‘sto‘polonlarida matonat ko‘rsatganlar. Ular dushmanlarga qarshi mardonavor urishib, nayza sanchish, qilich bilan zarba berish yoki kamondan otishda erkaklardan ko‘ra mohirroq edilar”. O‘zbek xotin-qizlari 1853 yilda “Oqmachit” qal’asida ham chor hukumati askarlari bilan qilichbozlik qilganlar. Yuqoridagi so‘zlarga qo‘shimcha qilib aytishimiz mumkinki, xotin-qizlarning nafaqat innovatsion ilmiy g‘oyalar balki, qurolli kuchlar va davlat boshqaruv siyosatida ham o‘rni beqiyos.

Xotin-qizlarning ijtimoiy-siyosiy faolligi jamiyat hayotidan alohida holda mavjud bo‘lmay, balki kishilik jamiyatining rivojlanib borishida ularning erki, huquqining himoya qilish kafolatidir. U ijtimoiy siyosatning maqsadini amaliyot bilan bog‘lanishi tufayli “siyosiy hayotning mazmuni, siyosiy maqsadlar majmui, siyosiy jarayonlar asosida amaliy faoliyat olib boradigan siyosiy hokimiyatning shaxs-ijtimoiy guruh mutanosibligini ta’minlashga yo‘naltirilgan va ijtimoiy ahamiyatga molik talab-ehtiyojlarni amalga oshirish vositasidir” [6,84-85-b] Yangilanish jarayonida yurtimiz xotin-qizlar innovatsion tafakkurini oshirish bilan birgalikda ularning jamiyat boshqaruvi va siyosiy jarayonlarda faol ishtirok etishligini ta’minlash orqali biz bugun yangi davlat barpo eta olamiz. Siyosiy e’tiqod siyosiy ongliklik shaxsning ijtimoiy emas, balki ijtimoiy uyushmalar, guruhlar, toifalarning ijtimoiy mavqega

bo'lgan intilishida hosil bo'ladigan qadriyatdir. Zero ijtimoiy ongillik mavjudot va ijtimoiy subyekt bo'lgan inson aql-zakovatining, ma'naviy-axloqiy faolligining oliy darajada bo'lishligidir. Bu hol "Siyosiy munosabatlarga voqea-hodisalarni yuksak anglagan holda kirishib, siyosiy samaralarga erishish qobiliyati siyosiy faollikni" anglatadi" [7, 97-b]. Darhaqiqat biz ayollarning ijtimoiy faolliklariga, tashabbus va uyushqoqlikka erishmay turib, ayollarimizning innovatsion tafakkurida o'zgarishlar qila olmaymiz. Xotin-qizlarimizda innovatsion fikrlash ilm-fan va texnologiyadan tortib san'at va ijtimoiy tadbirkorlik yo siyosiy faollikkacha bo'lgan barcha sohalarda taraqqiyotga turtki bo'ladi. Ularning noyob istiqbollari va muammolarini hal etish yondashuvlari sog'liqni saqlash, barqarorlik va ta'lim kabi sohalarda yutuqlarga olib keladi. Ayollarning innovatsiyalari ko'pincha ularning turli tajribalari va an'anaviy me'yorlariga qarshi chiqish qobiliyatidan kelib chiqadi, bu esa murakkab muammolarni ijobiy hal etishga olib keladi. Ayollarning innovatsion tafakkurini rag'batlantirish va qo'llab-quvvatlash jamiyatda inklyuziv va barqaror rivojlanishni rag'batlantirishda muhim ahamiyatga ega. Sho'rolar tuzumining 30 yillardagi "Hujum" harakati davlat siyosatini ijtimoiy-maishiy axloqni izdan chiqarishga muvaffaq bo'ldi: fohishabozlik, ichkilikbozlik, maishatparastlik kabi illatlar kundalik hodisaga aylanib qolgan. Qolaversa, sho'rolarning soxta tashviqotlariga chippa-chin ishonib, ochilib-sochilib yurgan, o'z yo'lidan adashgan yuzlab Nurxon, Gulsaralar faolligi bostirilganligi o'sha davr fojiasi va bugungi kungacha saqlanib qolgan illatlarning chirigan ildizi desak bo'ladi. Bugun zamon bilan hamnafas yashayotgan ekanmiz, feminizm tushunchasi hayotimizga kirib kelayotganligini ko'rishimiz mumkin, jumladan huquqiy va siyosiy islohotlar orqali gender tengligiga erishishga qaratilgan liberal tushuncha ekanligiga urg'u berib, shu bilan birgalikda ma'noda kompravistika o'ziga xos jihatlariga ega ekanligini tasdiqlangan. Zero, "Feminizm" so'zi lotincha "femina", ayol so'zidan olingan bo'lib, ayollarning xohish va istaklari, erkinligini ifodalovchi oqim ma'nosini anglatadi, yurtdoshlarimiz orasida ba'zi noto'g'ri tushunchalar paydo bo'lishini oldini olgan holda aytishimiz lozimki, feminizm ayollarning erkaklardan ustunligini targ'ib qilish emas, balki barcha jinslar uchun teng huquqlar imkoniyatlarning himoya qilinishidir. Feminizm Yangi O'zbekistonning xotin-qizlari ijtimoiy-siyosiy faolligi, innovatsion g'oyalarning qo'llab quvvatlanishi, ayollar huquqlarining tan olinishi, tengsiz ish haqqi, zo'ravonliklardan himoyalani, reproduktiv huquqlar, rahbarlik lavozimlarida vakillik kabi muammolarni hal qilishga qaratilgan bo'lsa, G'arb jamiyati ayollarinikidan farqlanishi milliy konfessional jihatlariga borib taqaladi. Shu ma'noda kompravistika o'ziga xos jihatlariga ega ekanligini tasdiqlangan. Ya'ni, G'arbdagi fenomezim bilan Sharq fenomezimi ma'no jihatdan bir bo'lishi mumkin, amaliy jihatdan mentalitetga borib taqaladigan tushuncha ekanligini insonlar ongiga singdirishimiz lozim.

Xulosa. O'zbekiston Respublikasining yangilanish jarayonida xotin-qizlar innovatsion tafakkurini oshirish va faolliklari borasida so'z borar ekan, modernizatsiya doirasida yurtimizda ayollarning innovatsion tafakkurini takomillashtirish iqtisodiy o'sish va ijtimoiy taraqqiyotni rag'batlantirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Biroq ayollar ko'pincha ta'lim, resurslar va imkoniyatlardan foydalanish cheklanganligi kabi to'siqlarga duch kelishadi. Ushbu muammoni hal qilish gendir tengligini ta'minlovchi siyosatni amalga oshirishni treninglar va murabbiylik dasturlarini taqdim etishni hamda tadbirkor va innovator ayollar uchun qulay muhit yaratishni talab qiladi. Bundan tashqari, ayollarning innovatsiyalardagi ishtiroki muhimligi haqida xabardorlikni oshirish, tarmoq va hamkorlik uchun platformalar yaratish

ayollarning mamlakat rivojiga samarali hissa qo‘shish imkoniyatlarini kengaytirishga yordam berish kerak deb hisoblayman.

Адабиётлар/Литература/References:

1. Danilova E.E. (2017) Predstavleniya shkolnix uchiteley o psixologicheskix
2. osobennostyax uchashixsya raznogo pola. Science Time, No 2 (38), c. 121–132
3. Xoliqova M.Ishanxanova, G., Po‘latova Sh. Gender tengligi: g‘oyadan qonunga qadar [Matn]: uslubiy qo‘llanma / M.Xoliqova, G.Ishanxanova, Sh.Po‘latova. – Toshkent: «Akademnashr», 2021. – 208 b.
4. Narbaeva T. K. Ta'lim muassasalarida ta'lim va tarbiya uyg'unligini ta'minlashda xotin-qizlarning o'rni//Xotin-qizlar ijtimoiy-siyosiy faolligini oshirish – mamlakatimizda amalga oshirilayotgan islohotlarning muhim omili. –T.: TDIU, 2019. – B. 5
5. 2017-2021 yillarda O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasini “Xalq bilan muloqot va inson manfaatlar yili”da amalga oshirishga oid Davlat dasturini o‘rganish bo‘yicha Ilmiy-uslubiy risola. –T.: TDIU, Ma'naviyat, 2017. – B. 181. (244 b.)
6. Holikova M. Axborotlashgan jamiyat kontekstida o‘zbek oilasining sotsiomadaniy qadriyatlar tizimini rivojlantirish muammolari//<https://api.moiti.uz › media › book ›>
7. Sharipov F. Sh. Siyosatshunoslik. Siyosatshunoslikning ilmiy-metodik asoslari. 1 kitob. – T.: 1997. – B. 84-85.
8. Sharipov F. Sh. Siyosatshunoslik. Siyosiy sistema tahlili. Siyosiy madaniyat sasoslari. 2 kitob. T., 97-bet.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 6 (4) – 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).